

Попович М. Д.
доктор філософських наук, професор
професор кафедри теоретико-правових і соціально-
гуманітарних дисциплін Подільського державного
аграрно-технічного університету,
м. Кам'янець-Подільський

**Жоль Костянтин Костянтинович – видатний український вчений-
філософ енциклопедист**

Український вчений філософ, соціолог і культуролог, доктор філософських наук, професор Жоль Костянтин Костянтинович народився 14 грудня 1949 року в м. Прилуки Чернігівської області в сім'ї офіцера. Середню школу, з золотою медаллю, закінчив 1967 року в Києві. В 1972 році закінчив філософський факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. В різні часи працював: у відділі логіки Інституту філософії АН УРСР (1972-1981), на кафедрі філософії при Президії АН УРСР (1981-1989), у відділі наукової інформації з суспільних наук при Президії АН УРСР (1989-1991), в Інституті соціології АН УРСР (1991-1998), на кафедрах філософських дисциплін та соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2009-2013). 2013 року вийшов, за станом здоров'я, на пенсію. В даний час мешкає в Києві.

Протягом 11 років, з 1998 по 2009 рік, К. К. Жоль обіймав посаду професора кафедри філософії і культурології Подільського державного аграрно-технічного університету. Викладав філософію аспірантам та філософію і методологію науки – магістрантам. З 23 книг, що він опублікував, 6 монографій та 11 підручників з грифом МОН України та

Міністерства освіти Російської Федерації були написані й опубліковані Жолем К. К. за часів роботи в ПДАТУ.

Талант Жоля К. К. як науковця розкрився ще в молодості. Він був двічі лауреатом Всесоюзних конкурсів молодих вчених (1978 р., 1981 р.) та лауреатом Всесоюзного конкурсу на кращий твір науково-популярної літератури (1989 р.).

Жоль К. К. належить до плеяди так званих радянських червоних позитивістів, котрі, свідомо, у своїх наукових працях не торкалися ідеологічних проблем, ніколи не «обґрунтовували» стратегію і «мудрую лінію» КПРС. В полі наукових інтересів К. К. Жоля, на всіх етапах його творчого шляху, знаходилися проблеми логіки, теорії пізнання, методології науки, історії філософії, лінгвістичної філософії та теорії і історії культури. Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук на тему «Значення порівняльно-історичних методів для аналізу індійської логічної спадщини» захистив, у 1978 році, в Інституті філософії АН УРСР. Докторську дисертацію на тему «Гносеологічний аналіз мови як практичної свідомості» захистив, 1992 року, в Інституті філософії АН України. 2003 року вчена рада Подільської державної аграрно-технічної академії присвоїла Жолю К. К. вчене звання професора.

Жоль Костянтин Костянтинович занесений Російською академією наук до реєстру найавторитетніших російськомовних санскритологів. Санскритологами вважаються вчені – мовознавці, історики, філософи, мистецтвознавці, – основним предметом досліджень яких є Індія періоду панування староіндійських мов, насамперед санскрита як літературної мови (з кінця II тисячоліття до н. е. до XII століття н. е.). Проблема санскритології та індології присвячені дві його фундаментальні дослідження – індивідуальні монографії «Порівняльний аналіз індійської логіко-філософської спадщини» і «Індуїзм в історії Індії». Книга «Індуїзм в історії Індії», за змістом та глибиною аналізу, нічим не уступає праці метра індології – Артура Бешема «Диво, яким була Індія».

Про рівень та глибину наукових праць Жоля К. К. свідчить й той факт, що вступне слово до першого видання його монографії «Думка. Слово. Метафора.» (1983) написав Олексій Федорович Лосев (Лосев О. Ф. (1893-1988) – всесвітньо відомий філософ, культуролог і філолог-класик, фахівець в галузі давньогрецьких літератури і філософії, автор понад однієї тисячі наукових праць, серед яких семитомна «Історія античної естетики», обсягом понад 4500 сторінок.).

Головними напрямками наукових досліджень Жоля К. К. є: філософія мови, філософія науки, логіка, філософія права, соціологія, теорія і історія культури.

Проблемам філософії мови, взаємодії мислення і мови присвячені монографії «Думка. Слово. Метафора.» і «Мова як практична свідомість». Предметом дослідження в обох працях є мовна творчість у сфері семантики. Автор здійснює аналіз поглядів видатних філософів, психологів та лінгвістів минулого в ракурсі співвідношення мислення і мови, розкриває зміст вузлових понять, котрі зв'язують філософію і лінгвістику. В монографіях демонструється потенціал і ефективність філософського підходу до пояснення процесів розвитку семантичного збагачення природних мов та мов наукового пізнання.

В працях «Наука і філософія» і «Наука. Релігія. Суспільство» здійснено філософський аналіз науки, розглянуто значення для сучасної науки теорій інформації, абстракції, зв'язку, парадигми та розкрито теоретичний і методологічний потенціал синергетики.

Право є предметом філософського осмислення та соціологічного аналізу в праці «Філософія і соціологія права». Вперше в одній книзі об'єднується проблематика двох конкуруючих між собою соціально-гуманітарних наук та навчальних дисциплін спеціальності «Право» – філософія права і соціологія права. В книзі викладено основні теорії та концепції філософії і соціології права.

Проблеми логіки розглядаються в підручниках і навчальних посібниках «Логіка», «Вступ до сучасної математичної логіки», «Вступ до сучасної логіки», «Методи наукового пізнання і логіка (для юристів)», «Логіка для юристів», «Логіка в обличчях та символах». В цих працях викладено основні поняття, ідеї і методи сучасної символічної логіки. У загальнодоступній формі пояснюється смисл і предметна спрямованість логічних досліджень, їх зв'язок з філософією, кібернетикою, математичними, гуманітарними, природничими і технічними науками, демонструється практична цінність логіки для програмного забезпечення комп'ютерних систем. В праці «Методи наукового пізнання і логіка (для юристів)» вперше в одній книзі розкриваються, як взаємозалежні, ті питання методології наукового пізнання і логіки, які до цього розглядалися окремо. Контент даних праць засвідчує про височезний рівень кваліфікації їх автора як логіка. Не випадково Жоль К. К. неодноразово запрошували читати курс «Математична логіка» на філософському факультеті та факультеті кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

В працях «Соціологія в систематичному викладі» та «Соціологія» Жоль К. К. здійснює виклад змісту сучасної соціології, пояснює теоретичне значення соціологічних досліджень, розкриває зв'язок соціології з філософією, політологією, юриспруденцією економічними науками, а також з реальною соціальною практикою.

Теорії та історії культури присвячені книги «Під знаком вічності», «Куди марить пілігрим?» та «Індуїзм в історії Індії». В праці «Під знаком вічності» Жоль К. К. вводить читача в світ драматичних колізій життя і творчості видатних філософів, письменників, юристів, релігійних та політичних діячів минулого, починаючи з античності й завершуючи першою половиною XIX століття. В монографії «Індуїзм в історії Індії» аналізуються актуальні питання сучасної індології з історико-культурних, релігієзнавчих, філософсько-соціологічних, и політико-правових позицій. Основним предметом порівняльно-історичного розгляду є індуїзм як історичне,

ідеологічне і духовно-практичне явище індійської культури, а також регулятивно-світоглядні функції індуїзму на прикладі життя й діяльності окремої особистості – релігійного мислителя і видатного політичного діяча Індії Махатма Ганді (1869-1948).

В романі «К' Джоуль Високоповажний. Віртуальний літопис чортівні та крутіства», написаний в жанрі фантастики, на вишуканій художній літературній мові естетично осмислюються та висміюються патологічні явища в соціально-політичному житті суспільства ХХ століття.

Науковий доробок вченого-філософа:

Жоль К. К. Введение в философию. Москва: Юнити Дана, 2004. 351 с.,

Жоль К. К. Вступ до сучасної логіки. Кобеляки: «Кобеляки», 2001, 120 с.

Жоль К. К., Сиволоб Ю. В. Информация, общественные науки, управление. Киев: Наукова думка, 1991. 282 с.

Жоль К., Выдрин Д. Куда бредит пилигрим: восточные религии, культура, молодежь. Киев: Молодь, 1988. 232 с.

Жоль К. К. Логика. Введение в современную символическую логику. Киев: Стилос, 2000. 564 с.

Жоль К. К. Логика. Москва: Юнити Дана, 2004. 399 с.

Жоль К. К. Логика в лицах и символах. Москва: Восток-Запад, 2006. 320 с.

Жоль К. К. Логика для юристов. Москва: Юнити-Дана, 2009. 288 с.

Жоль К. К. Методи научного познания и логика (для юристов). Киев: Атіка, 2001. 288с.

Жоль К. К. Мысль. Слово. Метафора. Проблемы семантики в философском освещении. Киев: Наукова думка, 1984. 304 с.

Жоль К. К. Наука и философия: историко-гносеологический анализ. Каменец-Подольский: ПП «Медобори-2006», 2009. 448 с.

Жоль К. К., Мережинская Е. Ю. Наука. Религия Общество. Киев: Политиздат Украины, 1986. 159 с.

Жоль К. К. Под знаком вечности. Киев: Молодь, 1991. 320 с.

- Жоль К. К. Под знаком вечности. Каменец-Подольский: «Медобори-2006», 2009. 688 с.
- Жоль К. К. Соціологія. Київ: Либідь, 2005. 440 с.
- Жоль К. К. Социология в систематическом изложении. Киев: Стилос, 2000. 657 с.
- Жоль К. К. Социология. Москва: Юнити Дана, 2004. 431 с.
- Жоль К. К. Сравнительный анализ индийского логико-философского наследия. Киев: Наукова думка, 1981. 208 с.
- Жоль К. К. Философия для любознательных: пропедевтика к философии или предварительное знакомство с основными разделами философского знания. Москва: Просвещение, 1993. 191 с.
- Жоль К. К. Философия и социология права. Киев: Юринком Интер, 2000. 480
- Жоль К. К. Философия и социология права. Москва: Юнити Дана, 2005. 415
- Жоль К. К. Индуизм в истории Индии. Киев: Vidliotheca Studiorum, 2001. 368
- Жоль К. К. Язык как практическое сознание (філософський аналіз). Киев: Выща школа, 1990. 236 с.
- К'Джоуль Достопочтеный. Виртуальная хроника чертовщины и плутовства. Кобеляки: «Кобеляки», 2001. 544 с.